

Planları üzrə, mərhələli şəkildə zəbt etdikləri ərazilərimizdə özlərinə dövlət qurmuş erməni qəsbkarları bununla da qane olmayıblar. "Böyük Ermənistan" uydurmalarını fürsət düşdükcə yalandan həqiqətə çevirməyə cəhd göstəriblər. Tarixin ayrı-ayrı illərində ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri kütləvi qırğınların, soyqırımların əsl səbəbi də bu olub.

"Yersiz gəldi, yerli qaç" prinsipi ilə hərəkət edən erməniləri arxayınlaşdırən, növbəti vəhşiliklərini həyata keçirməyə həvəsləndirən isə cəzasız qalmaları olub. Hər dəfə ara sakitləşəndə azərbaycanlılar ermənilərin dağıtdıqları ev-əşiklərini yenidən tikərək, viran qoyduqları yurdlarını abadlaşdıraraq, şikəst etdikləri doğmalarının, qohum-qonşularının yaralarını bağlayaraq, şəhidlərinə ağlayaraq həyatlarına davam etməyə çalışıblar. Bədxah ermənilər isə dərhal simalarını dəyişib, qınlarına çəkilib yenidən məhribanlıq göstəriblər.

Məkrli ermənilər XX əsrin sonlarında da ərazilərimizin işğalına hər dəfə olduğu kimi, gizli şəkildə və ciddi hazırlıqlar görmüşdülər. Odur ki, dövrün müasir silahları ilə silahlandırılan, bir çoxu xüsusi hərbi təlim görmüş erməni quldurlarının dinc azərbaycanlılara qarşı hücumları 1980-ci illərin axırları, 1990-cı illərin əvvəllərində də pərakəndə, kortəbii deyil, hərzamankı kimi plana uyğun, mütəşəkkil oldu.

O vaxtdan illər keçib. Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur əraziləri otuz il sonra azad edilib. Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrinin təşkilatçıları və icraçıları olan, azərbaycanlılara qarşı ən dəhşətli cinayətlər törətmiş, soydaşlarımıza vəhşicəsinə işgəncələr verərək onları şəhid və ya şikəst etmiş cinayətkar ermənilərin adları məlumdur. Və onların bir hissəsi həbs olunaraq ölkəmizin paytaxtına gətirilib. Artıq qanun qarşısında əməllərinə görə cavab verirlər.

Onlardan birinin - Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə maddələri ilə və digər ağır cinayətlərdə təqsirləndirilən Ermənistan vətəndaşı Ruben Vardanyanın barəsində cinayət işi üzrə məhkəmə prosesinin baxış iclası martın 11-də davam etdirildi.

Məhkəmədə iş üzrə dindirilən şahidlər onun qanuna və insanlığa zidd əməllərini bir-bir söylədilər. Şahid qismində ifadə verən Qarabağda yaşayan ermənişilli şəxs Hayrapetyan Kamo Eduardoviç 44 günlük müharibədən bir müddət

sonra Ruben Vardanyanın Xankəndiyə gəldiyini dedi. Onun sponsorluq edərək Azərbaycana qarşı vuruşmaq üçün yaşı 45-50-dək insanlardan ibarət dəstələr yaratdığını, onları maliyyələşdirdiyini bildirdi: "Çox sayda cavan insan gedib o qruplaşmalara yazılmışdı. Mənim üçün maraqlı o idi ki, dünyada tanınmış biznesmen, oliqarx Ruben Vardanyan, - mən demirəm ki, o, mənim düşmənimdir, yox, - nəyə görə öz biznesini qoyub Qarabağa gəlmişdi?"

Ruben Vardanyan Xankəndiyə gəldikdən sonra 44 günlük müharibədə Azərbaycanın qayıtdığı ərazilərin sərhədlərində onun maliyyəsi ilə minalanma işləri aparıldığını deyən şahid həmin minaların Laçın yolu ilə Ermənistandan Qarabağa çatdırıldığını açıqladı: "Xankəndidə yaşayan ermənilər də Qarabağ ərazisində minalanma işlərinin Ruben Vardanyan gələndən sonra geniş vüsət aldığını biliblər. Məktəblərdə, binaların ətrafında, meşələrdə və boş ərazilərin yaxınlığında həmin minalarla bağlı məlumat xarakterli plakatlar yerləşdirilib. Halbuki 44 günlük müharibəyə qədər minalarla bağlı heç bir plakat olmayıb".

Şahid ifadəsində Ruben Vardanyanın maliyyələşdirməsi nəticəsində Xankəndi ətrafında 2, Əsgəranda isə 1 ədəd olmaqla, ümumilikdə 3 hərbi anbar yaradıldığını bildirdi. Yerləşdiyi yərə gedən yol silahlı şəxslər tərəfindən mühafizə edilən anbarlarda Ermənistan ordusu, Qarabağdan seçilmiş hərbiçilər fəaliyyət göstəriblər. Ruben Vardanyan tərəfindən həmin anbarlara Qarabağa gətirilmiş xeyli sayda silah və döyüş sursatı, eləcə də pilotsuz kvadrakopterlər və digər pilotsuz uçuş aparatları yığılıb. Xankəndidə çoxunun bu barədə məlumatı olub. Ruben Vardanyan bütün erməni sakinlərinin silahla-

naraq azərbaycanlılara qarşı vuruşmasını təbliğ edib. Bu silahlı dəstələri yaratmaqda onun məqsədi Azərbaycana qarşı mübarizə aparmaq olub.

Şahid Ruben Vardanyan Qarabağa gələndə erməni sakinlər arasında Azərbaycana inteqrasiya məsələsinin ciddi formada yayıldığını deyib. Onlar Azərbaycanla əlaqələr qurmağa çalışıblar. Bir çoxu Azərbaycanın tərkibində yaşamaq və vətəndaşlıq almaq barədə ciddi fikirləşiblər.

Ruben Vardanyan 2022-2023-cü illərdə Xankəndi şəhərinə gəlib və Azərbaycana qarşı təbliğata başlayıb. Şahidin sözlərinə görə, bun-

dan sonra erməni sakinlərdə Azərbaycana qarşı düşmənçilik meyilləri güclənib: "Ruben Vardanyan erməni sakinlərin azərbaycanlılara nifrət etməsinə çalışırdı".

Məhkəmədə ifadə verən digər ermənişilli şahid - Qriqoryan Muşeq Qurgenoviç Ruben Vardanyan Qarabağda qondarma rejimdə vəzifəyə təyin olunduqdan sonra muzdlu döyüşçülərdən ibarət dəstələr toplamağa başladığını diqqətə çatdırıb. Həmin şəxslərə Xocalıda yerləşən düşərgədə hərbi təlimlər keçilib: "Əsgərlikdən yeni gəlmiş şəxslərin hərbi xidmətdə olan ixtisaslarını öyrəni və onlardan istifadəyə yararlı olan şəxsləri dəstələrə cəlb edib. Əsasən radio-texniki sahədə hərbi təcrübəsi olan əsgərlərin öz könüllü muzdlu dəstələrinə qoşulmasını həyata keçirib. O, bu məqsədlə Xocalı rayonunun Badara kəndi yaxınlığında dağlıq və meşəlik ərazidə çay kənarında əvvəllər "İdman Turizmi Federasiyası"nın nəzdində olmuş düşərgədə hərbi təlim məntəqəsi yaradaraq əsasən əsgərlikdən yeni gəlmiş gənclər, tələbələr və yuxarı sinif şagirdlərinə hərbi təlimlər keçilməsini təşkil edib. Mən Vardanyanı başa düşmürəm, əgər xalq

üçün yaxşılıq edirsənsə, niyə silah alırsan, mina basdırırsan, adamlara pul verirsən, düşərgə açırsan? Əgər silah yaxşı şeydirsə, al apar evinə, övladların döyüşsün. Vardanyan elə bilirdi ki, Qarabağdakılara yaxşılıq edib, amma onların evini yıxıb".

Məhkəmədə ifadə verən zərərçəkmişlərdən biri - Səyyad Ələkbərli açıqlayıb ki, Ruben Vardanyanı media vasitəsilə tanıyıb. O, özünün Ermənistandan gətirilərək Azərbaycanın suveren ərazilərində basdırılmış minaya düşərək xəsarətlər aldığını deyib. Bildirib ki, hadisə 2023-cü ilin avqustunda Xocalıda kənd təsərrüfatı işləri görərəkən baş verib. Zərərçəkmişlər - Cəlal Quliyev, Rəvan Ağazadə, Nəriman Abışlı, Elbrus Əzimli, Elməddin Ağayev, Faiq Əzizov, Səxavət İsmayıl, İsmayıl Hüseynov və İbrahim Həmidli Kəlbəcərdə hərbi xidmət zamanı yaralandıqlarını söyləyiblər. Zərərçəkmişlər məhkəmədən təqsirləndirilən şəxs Ruben Vardanyana ən ağır cəzanın verilməsini xahiş ediblər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

